

мотиваційний компоненти інтелектуальної активності митця, яка поєднувалась з наполегливою довготривалою працездатністю і гігантською продуктивністю. Достатньо сказати, що Пабло Пікассо створив близько 20 тисяч оригінальних художніх полотен [2, с. 266]. Варто зазначити, що бачення французького художника це творче сприйняття з надзвичайно високим рівнем інтелектуальної активності, яка значною мірою визначила логіку і детермінанти його творчого розвитку, глибину проникнення в таємниці світу і буття людини. Отже, психологічний аналіз творчості великих художників дає можливість відносити до таких важливих критеріїв рівня їх інтелектуальної активності як феномен особливого бачення.

На наш погляд, евристичний рівень інтелектуальної активності, яка знаходить вияв як у науковій, так і мистецькій творчості, пов'язаний з таким інтегральним критерієм як творче мислення дослідника і митця. Характеризуючи атрибути творчого мислення, американський педагог Б.Олмо вказав, зокрема, на такі його прикметні риси: 1) здатність висувати і формулювати проблеми; 2) творча спроможність до генерування значної кількості різноманітних ідей; 3) застосування оригінальних нетривіальних способів для розв'язання творчих проблем і завдань; 4) вміння удосконалювати той чи інший об'єкт вивчення; 5) здатність до аналізу і синтезу при розв'язанні проблем творчого характеру; 6) гнучкість і динамізм мислення [2, с. 220].

Таким чином, проблема інтелектуальної активності як важливого чинника продуктивної творчості у сфері науки, музичного та образотворчого мистецтва, має стати предметом подальших фахових досліджень і вимагає плідних інтегративних зусиль істориків, філософів, психологів, кібернетиків, мистецтвознавців, музикознавців та інших представників наукової і художньо-творчої думки.

Література

1. Богоявленская Д. Б. Интеллектуальная активность как проблема творчества. - Изд-во Ростовского ун-та, 1983. – 176 с.
2. Гончаренко Н.В. Гений в искусстве и науке. – М. : Искусство, 1991. – 432с.
3. Психологический словарь / Под общей науч ред П.С.Гуревича. – М. : ОЛМА Медиа Групп, ОЛМА ПРЕСС образования, 2007. – 800 с.
4. Теплов Б. М. Проблемы индивидуальных различий (Избр. работы). – М.: Изд-во Акад.пед.наук РСФСР, 1961. – 536 с.
5. Теплов Б. М. Психология и психофизиология индивидуальных различий. Избранные психологические труды / под ред. М. Г.Ярошевского. –М. : Изд-во Московского психолого-социального института, 2003. – 640 с.

УДК 373.2.016:81-028.31

ПОПОВИЧ Н. Ф.
Мукачівський державний університет

РОЗВИТОК СЛОВЕСНОЇ ТВОРЧОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Словесна творчість як первинна форма літературної творчості – це спеціально організований мотивований процес складання дитиною твору в будь-якій формі висловлювання, що відповідає певним літературним нормам.

Мовлення є важливим компонентом різноманітних видів творчої діяльності дітей. Зокрема, під час процесу малювання діти часто коментують свої дії, так вони створюють сюжет одночасно на двох рівнях – вербальному та образотворчому.

Слова стимулюють потік думки, а зображення, що виникають, спонукають до нових словесних образів. І слово, і зображення є однаково значущими для дитини засобами творення художнього образу, вираження свого стану, почуттів, а також відображення самостійної думки.

Творча розповідь та мовленнєве вправління є рівнями словесної творчості.

Як відомо, мовленнєво-творча діяльність – це складання різних типів зв'язних висловлювань, за допомогою яких дитина виражає власні почуття, уявлення, що з'являються у неї від почутих художніх творів, під впливом сприйняття навколишнього світу.

Мовленнєво-творча діяльність є складовою різних видів діяльності – гри, малювання, конструювання, театралізації, спілкування тощо. Мовленнєві завдання підпорядковуються меті, змісту загальної діяльності, що зумовлює вибір мовленнєвих дій.

Процес словесної творчості орієнтований на складання дитиною твору. Мотиваційна настанова, що активізує мовленнєво-творчий процес, виявляється у бажанні дітей дошкільного віку за власною ініціативою брати участь у вирішенні завдань, запропонованих вихователем, у творчій продуктивності – здатності скласти кілька варіантів творів на одну задану тему, а також в ігровій настанові, прагненні перемогти у змаганні. У таких випадках найчастіше творчий процес спрямовується вихователем, що дає змогу поєднати навчання й активну творчу мовленнєву практику.

Словесна творчість – один із найскладніших видів дитячої творчості.

Одночасно з пошуком сучасних моделей виховання і розвитку дітей, слід застосовувати кращі зразки народної педагогіки. Одним із дієвих її засобів є усна народна творчість, яка має значні дидактичні можливості.

Застосування усної народної творчості буде ефективним тоді, коли під час навчання і виховання дітей дошкільного віку будуть використовуватися фольклорні твори різних жанрів. Ознайомлення дітей з фольклорними творами сприяє розвитку їх мовлення, поповненню їх словникового запасу.

Звернення до добре знайомих дітям жанрів дитячого фольклору забезпечує ефективність формування у них правильного мовлення.

Використання всіх доступних дітям жанрів дитячого фольклору у навчанні, вихованні та розвитку дітей дошкільного віку сприяє здобуттю ними необхідних мовленнєвих вмінь та навичок для спілкування, театралізованих, сюжетних ігор тощо.

За допомогою усної народної творчості діти опановують рідну мову, залучаються до словесної творчості.

Фольклорний твір впливає на уяву дошкільнят. Змальовані герої, події створюються в уяві дитини за допомогою художнього слова.

Дитячий фольклор – це важлива частина народної культури, що відіграє значну роль у вихованні дітей. Твори дитячого фольклору мають важливе значення у становленні та розвитку особистості, опануванні дітьми культурних надбань попередніх поколінь. Вони необхідні дитині для вираження в художній формі свого бачення світу. Фольклорні твори сприяють розвитку пам'яті дітей дошкільного віку.

Народна творчість виконує важливу виховно-освітню функцію. Твори народної творчості впливають на розвиток мовлення дітей, розвивають артикуляційний апарат, фонематичний слух, подають зразки для складання описових розповідей тощо.

Для того, щоб успішно розвивати словесну творчість дошкільнят, необхідно проводити правильну систематичну роботу з розвитку мовлення дітей, розширювати їх словниковий запас, сприяти засвоєнню ними граматичних норм української мови, удосконалювати їх звукову культуру мовлення, а також розвивати їхнє зв'язне мовлення – діалогічне та монологічне.

Як відомо, діалог – це форма усного мовлення, яка складається із запитань і відповідей.

Під час навчання дітей української мови їх вчать будувати діалоги різних типів. Вихователь спочатку сам складає певний діалог, а потім стимулює дошкільнят до діалогічної розмови.

Поступово слід розвивати й монологічне мовлення, сприяти розвитку у дітей вмінь складати невеликі розповіді.

Монологічне мовлення – це смислове, розгорнуте висловлювання. Воно потребує повноти, чіткості та взаємозв'язку частин.

Розвиваючи мовлення дошкільнят, слід навчати їх описувати іграшки й предмети, розповідати за картинами та з власного досвіду, переказувати художні твори тощо.

Особливу увагу слід приділяти формуванню активного сприйняття художнього слова й розвитку поетичного слуху.

Мовою можна оволодіти лише за умови її систематичного вивчення. Тому навчання дітей української літературної мови має починатися з раннього віку. Тільки при систематичному вивченні мови діти дошкільного віку зможуть оволодіти її розмовною формою, розвинути свою словесну творчість.

Література

1. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови / За ред. А. М. Богуш. – К. : Вища школа, 2007. – 542 с.

2. Богуш А., Гавриш Н., Котик Т. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах / А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Котик. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2006. – 304 с.

3. Богуш А. М. Методика навчання української мови в дошкільних закладах / А. М. Богуш. – К. : Вища школа, 1993. – 327 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>